HET NIEUWE SPOORPARK

"GROENE LONG IN DE STAD!"

De gemeenteraad ging moeizaam akkoord met het prijskaartje, maar is net als iedereen laaiend enthousiast over het concept Spoorpark. Dit burgerinitiatief kreeg stadsbreed de handen op elkaar. Een groene long middenin de stad met een invulling van slim gecombineerde functies. Urban sports, beachvolleybal, horeca, stadscamping, scouting een multifunctioneel eventsterrein en vooral Levend Water zijn de dragers van het park.

tekst Betty Montulet & Hans Peters / fotografie Dennis Buster

DE BUURTBEWONERS

Sandra van Dorst, buurtbewoner: "Ik zie vooral voordelen: Van Beurdenterrein weg, prima! En loze ruimte mag best wel benut worden. Vooral ook fijn voor de buurtkinderen omdat er dan altijd iets te doen is. Verder houdt iedereen een oogje in het zeil, dat merkten we al bij de stadscamping. Het enige puntje van zorg: gebrek aan parkeergelegenheid."

Buurtbewoner Fabian: "Ik vind het Spoorpark een mooie ontwikkeling. Blij dat het Van Beurdenterrein verdwijnt. Ik zal zeker gebruik gaan maken van het T-huis. En voor jongeren in de buurt zijn urban sports en beachvolley een goed idee. En omdat de Spoorzone er ook al is, krijg je een lint van bruisende activiteiten in het midden van de stad."

Toon de Kroon: "Ik vind dit drie keer niks. Waarom weer een park erbij? We hebben toch ook al het Wandelbos en het Wilhelminapark. Waarom geen walwoningen maken in de wal langs het spoor. Zoals in de Blaak. Die zijn energiezuinig en ze houden de geluidsoverlast van het spoor tegen. En wat gaat dit allemaal wel niet kosten? Leuk hoor, volleybal en crossfietsen. Als het flink geregend heeft, staat het hele veld blank. Kun je waterfietsen. En het Van Beurdenterrein zou vijf jaar geleden al opgeruimd worden, nou het is er nog steeds!"

DE LANDSCHAPSARCHITECT

Esther Kruit van Kruit-Kok Landschapsarchitecten: "Het Spoorpark moet een park worden dat honderd jaar mee kan. Met een hoofdstructuur die zowel robuust is als flexibel. Een groene muur ontsluit de oostkant van het park; de entree komt aan de westkant. Met de sloop van het eerste rijtje huizen aan de Hart van Brabantlaan krijg je een open, groen aanzicht. Een deel van het berkenbos verdwijnt maar er wordt ook weer veel natuur het park ingebracht. Zoals het Levend Water, plantenborders en heesters voor de vogels. Plus, de bomenrij aan de parkrand wordt verdubbeld. Als je alles in fases doet, is dat goed voor de natuurwaarde. Op het water, het bos, de planten en struiken komen allerlei nieuwe dieren af. Zo krijg je een bio-diverse plek binnen de ring van Tilburg. Het ontwerp is niet alleen bedacht door een architect achter zijn bureau, maar samen met de kwartiermakers, dat maakt het zo bijzonder. Het is voor en door de stad!"

HET GROEN

Bram van Beurden van Stichting Stadsbomen: "Groen blijft vaak onbegrepen hier dus ik zeg op mijn beurt: eer dat berkenbos. Waar de spechtvalk zijn habitat heeft en de egelantier welig tiert. Jammer dus. Maar tijdens de bouw van die woontoren kan meer groen sneuvelen. Scherm daarom tijdens de bouw bepaalde plekken hermetisch af om het genetisch materiaal te beschermen. Ik zeg altijd: kijk naar het Londense Hyde Park. Dat ervaar je als een bos. Je vergeet zelfs dat je in de stad bent. Met een kaarsrecht aangelegd park zit je nog steeds in de stedelijke infrastructuur. Ik ben wel blij met die vaste plantenborders. Met groenblijvers in de winter. Die wuivende grassen verwijzen naar het leven daarvoor en geven hoop voor de komende lente. Vergelijk het Orlyplein in Amsterdam Sloterdijk. Een groene oase in het midden van de stad waar mensen genietend rondlopen."

WIJKRAAD NOORDHOEK

Miriam Kruijsse: "Dit is fantastisch! Een park midden in de stad. En vanuit de burgers, niet vanuit de overheid. Levend Water spreekt mij het meest aan, dat is uniek. Maar ik heb ook kanttekeningen. Als het Van Beurdenterrein opgeruimd is, komt er een woontoren. Hiervoor moet een deel van het berkenbos wijken, dat is jammer. En ik hoop dat er in overleg met de omwonenden een goed beheerplan komt. En dat het geld voor inrichting en beheer bij elkaar gescharreld wordt. De kwartiermakers moeten dit zelf ophoesten. Als je een verdienmodel hebt door middel van horeca en sportfaciliteiten lukt dat wel, maar voor Lucy Bathgate wordt het moeilijker. Misschien dat de gemeente bijdraagt; het hele plan moet nog langs de raad. Aan de andere kant ben je dan weer afhankelijk van de politiek. En nu is het een burgerinitiatief pur sang."

DE KWARTIERMAKERS

Kunstenares Marieke Vromans bedacht kunstwerk De Rits: "De Rits is een eyecatcher aan de oostkant. Een grote ritssluiting waarmee ik de stad 'openrits'. En natuurlijk is De Rits ook een knipoog naar de textielindustrie. Een ontmoetingsplek waar je kunt klimmen en klauteren. Sta je ervoor, dan kijk je links naar de dubbele bomenrij, rechts naar de wal, achter je ligt de groene muur en voor je een grote, groene ruimte met bruisende activiteiten. Wie wil daar nou niet vertoeven?"

De stadscamping van Erik van Gool en co. pionierde al op dit terrein. "Drie jaar geleden startten we een evenementencamping tijdens Mundial. Vanuit de gedachte om een permanente en lowbudget mini-camping te huisvesten, voor vrijbuiters, als alternatief voor een hotel. Ik ben er trots op dat we dit voor elkaar gekregen hebben met onze 70 vrijwilligers. Let wel, we hadden geen voorrangspositie omdat we al op dit terrein zaten en kregen dezelfde kansen als alle andere 82 inzenders."

Lucy Bathgate

"*STROMEND WATER* MAAKT GELUKKIG!"

Een droom die uitkomt, minder is het niet voor kwartiermaakster Lucy Bathgate: stromend water terug in de stad, in eerste instantie in het nieuwe Spoorpark: "Door de bomen heen zag ik het park. Als een grote groene long waardoor de stad kan ademen. Een plek voor ontmoeting en bedrijvigheid, sport en ontspanning. In de namiddagzon gaat het pad over in een klaterende beek. Water, ooit afgevoerd naar riolen, nu gezocht en bezongen. Levend Water voor een levende stad. Want stromend water maakt gelukkig."
Al jaren droomt zij van levend water in de stad: "Ik geloof in de kracht van verbeelding, van ideeën. Zonder deze is niets in de wereld tot stand gekomen. Vanuit gezamenlijke gedachtenkracht kan de stad schoner, groener en stiller worden."
Op een bijeenkomst van CAST* ging het over tegeltjes eruit en groen erin. Lucy: "Ik dacht, dit kan anders, ruiger en met waterstromen. Veel mensen in Tilburg houden zich al met groen bezig. Een voorwaarde voor groen is stromend water dus daar ging ik me op richten."

WATERLOPEN

Kernvraag: waar is het oorspronkelijke water gebleven? Amateurhistoricus Rob van de Putten wees Lucy erop dat hier ooit 35 (!) oorspronkelijke waterlopen waren, waarvan een deel nog aanwezig. Al snel ontstond het kennisnetwerk Levend Water. In 2014 dook een waterkaart op in het Regionaal Archief. Lucy: "In Tilburg stroomt het water van Zuid naar Noord. De Korvel is het hoogste punt en vandaar stroomt het water eerst naar net noorden en dan met een grote bocht oostwaarts naar de Voorste Stroom. Een tweede stroom gaat van West naar Oost: die begint bij stadspark De Oude Dijk en meandert dan via de Piushaven naar Moerenburg. Ook die komt tenslotte uit in de Voorste Stroom. Het doen herleven van (delen van) deze beide stroomgebieden op een eigentijdse manier, dat achten wij als kennisnetwerk kansrijk."

WATER BEVRIJDEN

Lucy: "Het water te vinden, te bevrijden en weer te laten stromen is volledig overgenomen in de omgevingsvisie 2040 van de gemeente. En toen kwam het Spoorpark op ons pad. Wat een kans! Voor het ontwerp van het Spoorpark mochten we als netwerk een pitch houden. Vanuit de gedachten: is dit realiseerbaar? Is er voldoende aanvoer? Kan er schoon en stromend water door de kringloop? Het bleek te kunnen en we werden uitverkozen tot kwartiermaker. Dat was in mei 2016." In het park gaat het water stromen. Lucy: "De centrale vijver wordt gevoed met schoon hemelwater; door plantenzuivering wordt het regenwater nog verder schoongemaakt. En dan gepompt naar het waterspeelplein met fonteintjes. Het water wordt rondgepompt in een cyclus van vier dagen. In de winter is een ijsbaan mogelijk. Ik word hier zo blij van."

*Het Centrum voor Architectuur en Stedebouw Tilburg

SPOORPARK TILBURG

FACTS & FIGURES

Het conceptplan Spoorpark, een burgerinitiatief, is in februari ingediend onder veel applaus. En in april gefiatteerd door de gemeenteraad. Uit de 83 ideeën die Tilburgers inbrachten werden 8 kwartiermakers geselecteerd waaronder Lucy Bathgate (Levend Water), het T-huis en Outdoor Urban Sports.

Het park wordt een groene oase met diverse flora en fauna. Er komt onder meer een wandelboulevard, een kunstwerk, een uitkijktoren, stromend water, een terrein voor skateboarders, BMX-fietsen, en andere buitensporten, scouting Esjeeka, een T-huis met horeca en terras en een stadscamping.

Het van Gend en Loos terrein is 10 ha groot. Aan de rand staat het sterk verpauperde van Beurdenterrein, een voormalige oliehandel. Ter compensatie van de kosten wil de gemeente op het terrein een 30 meter hoge woontoren bouwen voor sociale huurwoningen.

Aan het park hangt een prijskaartje van 5,4 miljoen. Daarbij komen nog de kosten van de aankoop en de sanering van het van Beurdenterrein. Plus de sloop van het rijtje hoekwoningen aan de Hart van Brabantlaan. Alle kosten komen op het bordje van de gemeente.

De kosten van het onderhoud van het terrein (ca 2 ton jaarlijks) moeten de kwartiermakers zelf ophoesten.

De gemeenteraad stemde in met het uiteindelijke prijskaartje (8,1 miljoen). De spade kan dit najaar degrond in en het park kan volgend jaar al open. Zie ook www.spoorparktilburg.nl

"DE STAD KAN GROENER, SCHONER EN STILLER"

1 STADSCAMPING
2 BEACHVOLLYBAL + PARAMEDISCH CENTRUM
3 WESTPLEIN
4 WESTENTREE - PERGOLAPOORT
5 WOONTOREN
6 HONDENUITLAAT
7 URBAN SPORTS
8 LIGWEIDE OP TALUD
9 T-HUIS MET TERRAS
10 VIJVER
11 PARKEREN
12 BRUG OVER SPOOR (OPTIONEEL)
13 BOULEVARD
14 EVENEMENTENTERREIN
15 SPEELBEEK -NATUURLIJK BUITENSPELEN
16 UITKIJKTOREN
17 SCOUTING
18 KIOSK + OPENBARE OVERKAPPING
19 WATERPLEIN
20 KUNSTWERK VROMANS
21 OOSTPLEIN
22 OOSTENTREE - PERGOLAPOORT